

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

בפני כב' השופט אורן שוורץ – סגן הנשיאה

התובעים

1. אורן סמדג'ה

2. עומרום בע"מ

על ידי ב"כ עו"ד טל אטיאס

נגד

הנתבע

מיכאל ספרונסקי

ע"י ב"כ עו"ד אייל חריף

פסק דין

הרקע לתביעה:

1. עניינה של התביעה שלפניי במחלוקת בין שניים, שעסקו בהוראת הגידו במתנ"ס בראשון לציון.
2. התובע הנו ג'ודאי בעל מדליה אולימפית המנהל מזה שמונה שנים עסק להדרכה קידום וחינוך ילדים בענף הגידו. בין התובע לבין החברה העירונית לתרבות ספורט ופנאי של עיריית ראשון לציון (להלן: "החברה העירונית") נכרת חוזה להפעלת חוגי גידו בעיר. הנתבע הנו ג'ודאי שעבד בכל הזמנים הרלוונטיים לתביעה כקבלן משנה של התובע בכל הנוגע להדרכת חוג הגידו בבית הספר אשלים שבעיר ראשון לציון (להלן: "החוג").
3. לאחר שנקלעו למחלוקת, התפרסמה כתבה בעיתון מקומי אודות התובע. לטענת התובע, הכתבה פורסמה בעקבות מכתב שנשלח על ידי הנתבע לגורמים בענף הגידו. על יסוד אלה, עתר התובע לקבלת פיצוי לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"). עוד עתר התובע לפיצוי מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר") וחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק עוולות מסחריות"), זאת בגין "גניבת" חניכים על ידי הנתבע מחוג גידו אותו ניהל התובע. סכום התביעה ליום הגשתה הוא 200,000 ₪.
- לצד התביעה שלפניי נקט הנתבע בתביעה כספית כנגד התובע דנן. אולם, בהסכמת הצדדים, תביעה זו נמחקה.

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

עיקר טענות התובע:

- 1
- 2
- 3 4. התובע העסיק את הנתבע כקבלן משנה בהדרכת החוג. במסגרת זו, הנתבע היה אחראי
- 4 להדרכת החניכים ולאספקת המזונים. מאידך, התובע התחייב לשאת בשכרו של הנתבע וכן
- 5 בעלות עריכת הביטוח הנדרש.
- 6
- 7 5. הנתבע הפר את ההסכם בינו לבין התובע במספר הזדמנויות שונות. לכן, טרח התובע
- 8 והעביר לנתבע הסכם בכתב, המכיל את אותם תנאים עליהם הסכימו קודם לכן בעל פה.
- 9 הנתבע סרב לחתום על ההסכם כפי שנוסח על ידי התובע. בנסיבות אלה, הודיע התובע
- 10 לנתבע על סיום העסקתו.
- 11
- 12 6. לנוכח ההודעה על סיום העסקתו, שלח הנתבע ביום 1.6.09 מכתב הממוען לאיגוד הגידוד
- 13 בישראל, לוועד האולימפי בישראל ולשרת התרבות הספורט. במכתב זה התריע הנתבע מפני
- 14 שתיית אלכוהול בקרב ספורטאים קטינים במחנה אימונים. לדבריו, התובע היה מודע
- 15 לשתיית האלכוהול, אולם לא עשה דבר למניעתה.
- 16
- 17 7. תוכן המכתב הגיע לעיתון "ידיעות ראשון" וביום 19.6.09 פורסמה כתבה המפרטת, בין
- 18 היתר, את נושא שתיית משקאות חריפים בקרב חניכים קטינים במחנה אימונים שניהל
- 19 התובע.
- 20
- 21 8. במכתב ובכתבה פגע הנתבע בתובע בפרסום שהופץ לתקשורת המקומית, בקרב גורמים
- 22 בענף הגידוד ואף בקרב הורי החניכים הלומדים בחוג. פרסום זה נעשה בכדי לפגוע בשמו
- 23 הטוב של התובע.
- 24
- 25 9. הנתבע ניצל את נגישותו לרשימת הורי החניכים שהתאמנו בחוג שנוהל על ידי התובע
- 26 והזמין אותם להתאמן אצלו באופן פרטי. בכך עבר הנתבע על חוק עשיית עושר ולא במשפט,
- 27 התשל"ט-1979.
- 28
- 29 10. בנסיבות אלה, עתר התובע לחייב את הנתבע לפרסם בעיתונות המקומית מודעת התנצלות
- 30 אודות הפרסומים שהפיץ על התובע. עוד עתר התובע לחייב את הנתבע לפצותו בסך
- 31 200,000 ₪ בגין לשון הרע וכפיצוי על הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מהפרסומים.
- 32

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

עיקר טענות הנתבע:

11. בין התובע לנתבע מעולם לא הוגדרה מערכת עבודה מסודרת וכל שנאמר לנתבע הוא שישמש כמדריך וקבלן משנה עבור חניכים במרכז אשלים. התובע הוא שהתחמק ממילוי חלקו בהתקשרות שבינו לבין הנתבע.
12. הנתבע דיווח לאיגוד הגידו הישראלי שבמחנה אימונים המנוהל על ידי התובע, צורכים החניכים הקטינים אלוהול. מדובר בדיווח "קשה ונוקב", אך הכרחי. מיד לאחר שמסר דיווח זה, החל התובע להתנכל לו בכל דרך אפשרית על מנת שיחזור בו מהאשמות חמורות אלה.
13. לנתבע עומדת הגנת אמת דיברתי, ביחס לפרסום הנטען. לתובע ניתנה הזדמנות להפריך את הדיווח שמסר הנתבע אולם הוא החליט "למלא פיו מים" ולהשמיץ את הנתבע, בין היתר, באמצעות הגשת התביעה דנן.
14. הנתבע לא פעל להעברת חניכים מהחוג שניהל התובע לחוג שהקים הנתבע בעצמו, לאחר שפוטר על ידי התובע.
15. בדיון שנערך לפני העידו העדים הבאים : מטעם התובע : התובע וגב' קרן טננבאום – מנהלת "המתנ"ס" (מרכז קהילה אשלים). מטעם הנתבע : הנתבע ורעייתו – גב' קסניה ספרונסקי.

דיון והכרעה :

הפרסום :

16. ביום 1.6.09 שלח הנתבע מכתב הממוען ליו"ר איגוד הגידו בישראל, לוועד האולימפי בישראל ולשרת התרבות והספורט [נספח מ/18 לת/1]. המכתב נשא כותרת כדלקמן : "התרעה לגבי שתיית אלוהול במחנה אימון של עמותת ה.ל.ה.ב בקרב הספורטאים הקטינים". במכתב הסביר הנתבע כי גילה לאחרונה שספורטאים קטינים שותים לשוכרה במהלך מחנה אימונים שהתקיים בחג הסוכות 2008 בעין החורש.

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

בסעיף האחרון למכתבו כתב הנתבע כדלקמן:

"באחד מהשיחות טלפון שניהלתי עם אחד החברה הבוגרים מעמותת ה.ל.ה.ב. לגבי עניין האלכוהול במחנות אימון הבנתי שהתופעה חוזרת על עצמה מפעם לפעם ושארן סמדג'ה יודע על כך".

17. הנתבע הודה בעדותו שכתב המקומון פנה אליו והוא אישר לפניו את תוכן המכתב [פר' עמ' 29 ש' 23-25]. בעקבות המידע, פורסמה בתאריך 19.6.09 כתבה בעיתון "ידיעות ראשון" [נספח מ/20 לת/1]. הכתבה, שלוותה בתמונת התובע והופיעה על שער העיתון, תיארה מערכת יחסים מורכבת בין התובע לנתבע. בנוסף, נכתב בכתבה בזו הלשון:

"ספרונסקי טוען, שהסיבה האמיתית להפסקת עבודתו נעוצה בכך שהוא העיר לסמדג'ה על כך שיש חניכים שהשתכרו במחנות האימונים שלו. בסוף השבוע שעבר הוא אף עבר בדיקת פוליגרף ביוזמתו ונמצא שטענתו על השתכרות החניכים היא אמת."

18. לטענת התובע, פרסום זה נכנס לגדרו של סעיף 1 לחוק ועל כן מהווה "לשון הרע". המבחן לצורך קביעה האם פרסום מסוים נופל לגדר לשון הרע הוא מבחן אובייקטיבי. בע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 617 (2002) נקבע כדלקמן:

"פרשנות הפרסום תיעשה על-ידי בית-המשפט תוך עיון בפרסום עצמו בלא להיזקק בדרך-כלל לעדויות ולראיות בשאלת משמעות הפרסום. כבר נקבע בפסיקתנו כי המבחן בעניין זה הוא אובייקטיבי: מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, ואם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך שבה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו".

19. מכתבו של הנתבע מיום 1.6.09 והכתבה שמבוססת על ראיון עם הנתבע מתאריך 19.6.09 מלמדים על שתיית משקאות אלכוהוליים בקרב חניכיו של התובע, כל זאת בידיעת התובע. התובע מוצג בפרסומים כמי שאינו עושה די למניעת שתיית אלכוהול במחנות אימונים. תוכן זה בהחלט עלול לפגוע, בעיניו של הקורא הסביר, בעסקו ובמשלח ידו כמאמן ג'ודו בכיר ביותר במדינת ישראל. על כן אני קובע שתוכן הפרסום מהווה לשון הרע כמשמעותו

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

1 בחוק. התובע הוא שפרסם את לשון הרע בשתי הזדמנויות: שלח מכתב אל גורמי ספורט
2 הג'ודו השונים והתראיין אצל עיתונאי במקומון "ידיעות ראשון". מכאן שמתקיים יסוד
3 הפרסום הקבוע בסעיף 2(ב)(1) לחוק.
4
5 20. הנתבע טען שעומדת לו הגנת "אמת דיברתי" הקבועה בסעיף 14 לחוק. הגנה זו כוללת שני
6 יסודות מצטברים: היסוד הראשון נוגע לאמיתותו של הפרסום והיסוד השני נוגע למידת
7 ה"עניין הציבורי" שבאותו פרסום.
8

אמיתות הפרסום:

9
10
11 21. הנתבע העיד לפניי שהיה עד לשתייה לשוכרה של אחד החניכים הקטינים בזמן שהותו
12 במחנה אימונים: **"אני ראיתי במו עיניי חניך שמקיא באסלה, ניגשתי לראות מה קורה,**
13 **החבר'ה עומדים לידו ואומרים זה בסדר, הוא מערבב שתיה עם וודקה, יין ובירה עם**
14 **וודקה. אני הייתי שם"** [פר' עמ' 29, ש' 16-18]. הנתבע פנה לתובע וסיפר לו על כך, אולם
15 התובע השיב לו כדלקמן: **"...אל תתערב, זה לא צריך לעניין אותך, תן להם להתפרק"** [פר'
16 עמ' 29, ש' 21].
17

18 22. לדברי הנתבע, מאחר ש"דרכיו של התובע, שהוא מאפשר לקטינים ומגבה אותם, מאשר
19 להם, פעם אחר פעם לשותות ולהשתכר" [פר' עמ' 29, ש' 15-16], פנה לגורמים שונים בענף
20 הספורט ודווח על שתיית משקאות חריפים בקרב חניכים קטינים במחנה אימונים.
21

22 23. הנתבע אישר שידע על שתיית משקאות חריפים בקרב חניכים קטינים עוד בשנת 2007.
23 הנתבע הסביר בעדותו שבחר לפרסם את עניין השתייה רק בשנת 2009 מאחר ש"כל עוד
24 שהייתי שותף של התובע ניסיתי לדבר איתו ולפתור את זה מבפנים...באותו יום שהוא
25 זרק אותי, הבנתי שאני לא יכול לדבר עם התובע, כאשר אני רואה אונס ברחוב אני לא יכול
26 להתעלם מזה, הוא ממשיך לעשות את זה גם היום, שהוא יוצא עם הקטינים למחנות
27 אימון" [פר' עמ' 30, ש' 23, 26-28].
28

29 24. התובע טען בעדותו לפניי שדבריו של הנתבע אינם אמת.
30 לדבריו: **"הקטינים שהיו אצלי במחנה, לא שתו אלקהול ולא קיבלו אלקהול"** [פר' עמ' 15,
31 ש' 15]. בהמשך עדותו הסביר התובע כדלקמן: **"היה ילד אחד שהיה חשש לגביו שהוא**
32 **נכנס למחסן, הייתה שמועה שהילד הזה שתה, אני לקחתי את הנושא הזה והילד הזה**
33 **קיבל ממני את כל ה.. תורת האני מאמין שלי והיא – ששום ילד, ושום חניך לא שותה**
34 **משקאות. הם לא מתקרבים למשקאות אלקהוליים"**. [פר' עמ' 15, ש' 17-20].

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

25. התובע אישר בעדותו לפניי שלא הגיב לפנייה המקדימה מהמקומון, בטרם פורסמה הכתבה בתאריך 7.6.09. הטעם לכך הוסבר על יד התובע: "אם הייתי רוצה להגיב ולגרום לפרובוקציות, הייתי מראה תמונות שהנתבע משקה ילדים, הוא מדריך שעבר אצלי, ויש לי הוכחה שהבחור השקה ילדים, יש עיתונאים שפונים אלי עד היום ואני מעדיף שלא לערב אותם בעניינים האלה" [פר' עמ' 10, ש' 18-20].

26. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים אני סבור שאכן התרחשו שני אירועים בהם חניכים במחנות אימונים שתו משקאות אלכוהוליים. כן שוכנעתי שהתובע היה מודע לאירועים אלה:

ראשית, התרשמתי שגרסתו של הנתבע היא כנה ואמיתית. הגרסה שהובאה בתצהירו לא נסתרה בחקירתו הנגדית. הנתבע דבק בגרסתו והסביר שנכח בעת שתיית משקאות חריפים בקרב חניכים קטינים ואף התריע על כך לפני התובע.

שנית, הנתבע צירף לתצהיר עדות ראשית מטעמו תמליל שיחה שהתנהלה בתאריך 23.3.09 בין הנתבע ורעייתו לבין התובע [נספח 2 לנ/2]. בעמ' 169 לתמליל אמר התובע לנתבע כדלקמן:

"אורן: הקטינים שלנו שותים.

מיכאל: באמת?

אורן: הקטינים שותים.

מיכאל: ...

אורן: אבל אני פעם אחרונה...אני יודע שהם שתו. וזה משהו ש,

מיכאל: זה לא בסדר, זה לא בסדר..."

בתמליל, שתוכנו לא נסתר, יש בכדי לחזק את גרסת הנתבע.

שלישית, התובע הודה בחקירתו הנגדית ששמע על קטין אחד במחנה האימונים ששתה משקאות אלכוהוליים. לגרסת התובע הוא שוחח עם אותו הקטין ואף נזף בו. בכך יש לחזק את טענת הנתבע לעניין קיומו של אירוע שתייה.

רביעית, ביום 7.6.09 נשלח לתובע מכתב מאת העיתונאי של "ידיעות ראשון". במכתב התבקש התובע על ידי העיתונאי להגיב, בין היתר, לטענת הנתבע, לפיה הבחין במחנה אימונים במספר קטינים כשהם שיכורים. עוד התבקש התובע להגיב לטענת הנתבע לפיה,

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

- 1 כאשר פנה הנתבע לתובע לנוכח גילוי, ביקש ממנו התובע "להעלים עין" ו"להגביר את
2 התפוקה שלהם באימונים".
- 3 התובע בחר שלא להגיב לטענה זו, על אף שידע בוודאות שעתידה להתפרסם כתבה בעניין
4 זה בעיתון. אומנם התובע ביקש מעורך העיתון לא לפרסמה ולדבריו: "אני התחננתי אליו
5 שלא יפרסם את הכתבה..." [פר' עמ' 10, ש' 26-27], אולם באופן תמוה לא הפריך את
6 הטענה וחילופין לא מסר גרסה כלשהי לגביה.
- 7
- 8 27. הלכה למעשה, אל מול ראיות הנתבע, לא הציג התובע כל ראיה נגדית, למעט גרסתו הוא.
9 במאמר מוסגר אציין: התובע צירף לתצהיר עדות ראשית מטעמו דו"ח בדיקת פוליגרף
10 שנערכה לנתבע ביום 11.6.09 [מ/21]. בבדיקה זו נשאל הנתבע מפורשות האם התיר התובע
11 לחניכים קטינים לצרוך משקאות חריפים בשני מועדים שונים. הנתבע השיב בחיוב ונמצא
12 דובר אמת.
- 13
- 14 28. סיכומי של דבר, אני קובע כי לפחות בשני מקרים חניכים שתו משקאות אלכוהוליים
15 במחנה אימונים שהתקיים תחת הנהלת התובע ובידיעתו.
- 16
- 17 29. יודגש - תוכנו של הפרסום מייחס לתובע ידיעה על שתיית משקאות אלכוהוליים, אך לא
18 מעורבות אקטיבית במעשים אלה. בהקשר זה אינני מקבל את גרסתה של גב' ספרונסקי
19 שהעידה לפניי כי בעת שנכחה במחנות אימונים "ראיתי בעצמי שהתובע שם אלכוהול
20 בכוסות של הקטינים".
- 21
- 22 30. התרשמתי מעדותה של גב' ספרונסקי שהיא מעורבת מאוד בסכסוך בין התובע לנתבע.
23 המקור לסכסוך הוא ביקורת שספגה על התנהלותה. כך, מהעדויות שהובאו לפניי עולה
24 שבין גב' ספרונסקי לבין התובע והורי חניכים בחוג שררה מערכת יחסים מורכבת שכללה
25 לא מעט וויכוחים וגילוי אלימות. בגין חלקם אף הגישו התובע והורי החניכים בחוג תלונות
26 למשטרה כנגד גב' ספרונסקי [מ/4, מ/15-14, מ/45]. משכך, אינני רואה לנכון לייחס
27 לגרסתה משקל רב.
- 28
- 29 31. הגנת סעיף 14 לחוק תעמוד למפרסם כאשר קיימת "זהות" בין המציאות האובייקטיבית
30 לבין תיאורה בפרסום [ראו: ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות פ"ד מט(2) 843, 857
31 (1995)]. עוד נדרש שבפרסום יהיה "עניין ציבורי", אולם אין הכרח שהמשמעות והתוכן
32 הכללי של הפרסום יהיו תואמים למציאות [ראו: אורי שנהר, דיני לשון הרע עמ' 220].
33 חופש הביטוי מחייב "שלא לדקדק בציציותיו של הפרסום הפוגע" [ראו: פרשת קראוס, עמ'
34 854].

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

32. לאחר שעיינתי במכתבו של הנתבע מיום 1.6.09 ובכתבה שפורסמה בעקבותיו מיום 19.6.09 ומהטעמים שהובאו לעיל אני קובע שקיימת התאמה בין תוכן הפרסום לבין המציאות האובייקטיבית כפי שהוכחה לפניי. מכאן שהמידע שפרסם הנתבע היה אמת.

"העניין הציבורי"

33. הפסיקה הדנה במונח "עניין ציבורי" עסקה, בעיקרה, בנושאים בהם העניין הציבורי נגע לדמויות ציבוריות או לאירועים "חדשתיים". עם זאת, יתכנו מצבים בהם פרסום ברבים של עניינים הנוגעים לאדם פרטי עשוי להביא תועלת לציבור, למשל כאשר מטרת הפרסום היא לשרת את האינטרס הציבורי שבאכיפת החוק, או הדאגה להגנת הציבור מפני סיכונים שונים, לרבות סיכונים בריאותיים. [ע"א 439/88 **מדינת ישראל נ' ונטורה**, פ"ד מח(3) 808, 827 (1994)]. הפרסום הוא כזה שיש בו עניין ציבורי (in the public interest) להבדיל מפרסום שיש בו עניין לציבור (of public interest) [חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר בועז שנור, **לשון הרע הדין המצוי והרצוי**, המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרי ומיכאל סאקר, האוניברסיטה העברית בירושלים, (להלן: "**לשון הרע הדין הרצוי והמצוי**") בעמ' 287]. התועלת הציבורית במקרים כאלו תתבטא ביתרון לכלל.

34. ההכרעה בשאלה האם היה בפרסום "עניין ציבורי" מוכרעת בדרך של מציאת איזון בין שני אינטרסים מתנגשים: מחד, אינטרס הפרט במניעת פרסום פרטים פוגעים אך נכונים אודותיו. מאידך, אינטרס שבחופש הביטוי במסגרתו תישקל בעיקר זכות הציבור לדעת. [שנהר, עמ' 226].

35. התביעה שלפניי עוסקת בפרסום ממנו עולה שהתובע לא מנע מחניכים קטינים לשתות לשוכרה במחנה אימונים. האינטרס הציבורי שבפרסום המכתב והכתבה בא לידי ביטוי במספר מישורים:

ראשית, התובע הוא ספורטאי ישראלי ראשון שזכה במדליה אולימפית בענף הג'ודו. זכייה זו, בין היתר, הפכה את התובע לדמות ציבורית ומוכרת. התובע עצמו אינו חולק על דמותו הציבורית והמוכרת. לדבריו, כשביקש מעורך עיתון "ידיעות ראשון" להימנע מפרסום הכתבה עליו, השיב לו האחרון "אתה אורן סמדג'ה, כל כתבה שנעשה עליך תעזור לנו למכור את העיתון" [פר' עמ' 10, ש' 25]. התובע כדמות ציבורית עשוי להוות מודל לחיקוי עבור קטינים השואפים להגיע להישגיו. מכאן האינטרס הציבורי המובהק שבפרסום הכתבה.

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

- שנית, המכתב [מ/18] נשלח אל שלושה גורמים ממונים בענף הגוי'דו. המכתב עוסק בשתיית משקאות חריפים בקרב חניכים קטינים. אותם חניכים קטינים מייצגים את מדינת ישראל בתחרויות מול מדינות שונות. עובדה זו מקימה אינטרס ציבורי מובהק בשמירה על שמה הטוב של המדינה בראש ובראשונה על ידי מי שמייצג אותה.
- שלישית, טבעם של הורים להגן על ילדיהם מפני מסוכנות כזו או אחרת. שתיית משקאות חריפים בקרב קטינים עלולה לסכן את בריאותם. הכתבה התבססה על מכתב שיסודו אמת. מכאן שפרסום הכתבה מקים לציבור תועלת על מנת שידעו על המתרחש בחוג אותו מנהל התובע ויחליטו אם לשלוח את ילדיהם לחוג אם לאו.
36. מהטעמים שהובאו לעיל אני קובע שבענייננו מתקיים יסוד ה"עניין הציבורי" שבפרסום המכתב והכתבה. על כן, אני קובע שהנתבע חוסה תחת ההגנה המנויה בסעיף 14 לחוק.
37. הנתבע טען בסיכומיו שהנו חוסה אף תחת מספר הגנות המנויות בסעיף 15 לחוק. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים בהקשר להגנות אלה, אני סבור שהפרסום שביצע הנתבע אינו חוסה תחת אחת ההגנות שמנויות בסעיף 15 לחוק. לנוכח התוצאה אליה הגעתי ביחס להוראת סעיף 14 לחוק, אפרט בקצרה את טעמיי:
- א. סעיף 15(1): סעיף זה נועד לפטור מפרסם מאחריות במקרים שבהם לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או "על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3". [שנהר, עמ' 329]. בענייננו, הנתבע ידע על קיום הנפגע קרי התובע. לעניין הסיפא של סעיף 15(1) בע"א 354/76, 519,500/77 עזבון שרף נ' שרותי ייעוץ כלכלי ואח' וערעור שכנגד פ"ד לה(4) 169, 173 (1981) קבע השופט ברק כי שאלת החובה לדעת, תיבחן על פי מה צריך היה לדעת "אדם סביר במקומו של המפרסם". בענייננו, תוכן הפרסום מהווה לשון הרע באופן שבו כלל הציבור היה מודע לנסיבות העושות את הפרסום לפוגע. לכן הנתבע אינו יכול לחסות תחת הגנה זו.
- ב. סעיף 15(2): טענת ההגנה המנויה בסעיף זה כוללת ארבעה מרכיבים מצטברים. העדרו של מרכיב אחד מתוך ארבעת המרכיבים ישלול מהמפרסם את תחולת ההגנה. אחד המרכיבים מכיל דרישה לפיה על המפרסם להצביע על חובה לפרסם "לכל מי שאליו הופנה הפרסום" [שנהר, עמ' 282]. תוכן המכתב פורסם על ידי הנתבע גם לעיתון "ידיעות ראשון". אולם בין השניים לא קיימת מערכת יחסים המקימה לנתבע חובה חוקית, מוסרית או חברתית על פיה עליו לדווח לו דבר

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

אודות התובע. הוא הדבר לגבי הפניית המכתב אל שרת הספורט. די בהיעדרו של מרכיב זה על מנת לקבוע שהנתבע אינו יכול לחסות תחת הגנה זו.

ג. סעיף 15(3): סעיף זה יחול בהתקיים ארבעה תנאים מצטברים: קיומו של עניין אישי כשר שהגנתו הצדיקה את עשיית הפרסום; תוכן הפרסום שבמחלוקת נועד להגן על אותו עניין; הפרסום הופנה רק לאנשים מסוימים שזהותם מתחייבת מהוראות הסעיף; הפרסום נעשה בתום לב [שנהר, עמ' 294]. בענייננו לנתבע אין "עניין אישי כשר" בפרסום. הפרסום נעשה כלפי כולי עלמא מהרגע שפורסם בעיתון בעל תפוצה רחבה. לכן הנתבע אינו יכול לחסות תחת הגנה זו.

ד. סעיף 15(11): סעיף זה מעניק הגנה למי שפנה לעיתון ומסר בתום לב ידיעה, תוך שהוא מבהיר בצורה ברורה שהוא מצפה שאמצעי התקשורת יבחן האם היא ראויה לפרסום [שנהר, עמ' 334]. בענייננו, הפרסום נעשה גם לגורמים ממונים וגם לעורך "ידיעות ראשון". כמו כן, לא הוכח שהנתבע ביקש מעורך העיתון לבחון את הפרסום בטרם הפצתו. לכן הנתבע אינו יכול לחסות תחת הגנה זו.

ה. לא זו אף זאת, התרשמתי שהנתבע אף אינו עומד בתנאי תום הלב שקבועים בסעיף 16 לחוק. כך, הנתבע הודה שרק לאחר פרוץ הסכסוך הוא פנה במכתב אל הגורמים הרלבנטיים בענף הגידו בתלונה על אירועי שתייה בידיעת התובע [פר' עמ' 30 ש' 25-28], סכסוך שחלקו העיקרי התנהל עקב ביקורת מצד התובע על התנהלותה של גב' ספרונסקי. עד אותו מועד, כך עולה מהראיות שהובאו לפניי, לא פעל הנתבע בנחרצות כנגד שתיית אלכוהול לאחר תחרויות. כך, באחת התמונות [ת/3] צולם דווקא הנתבע מקרב גביע בירה גדול אל פיו של אחד המתחרים (אם כי לזכותו של הנתבע אציין שהנער אינו נראה לוגם מן המשקה - פר' עמ' 31 ש' 18-20). משכך, ברי שהפרסום נעשה כ"כלי נשק" במסגרת המאבק המסחרי בין התובע לנתבע, וככזה הוא אינו מידתי. לשלמות התמונה אציין כי חוסר תום הלב בפרסום אינו גורע מהגנת סעיף 14 לחוק שכן על פי לשון סעיף 14 אין דרישה ליסוד נפשי כלשהו לצורך הגנה זו [לשון הרע הדין המצוי והרצוי, בעמ' 300].

38. סיכומי של דבר, אני קובע שהנתבע חוסה תחת ההגנה המנויה בסעיף 14 לחוק, אולם אינו חוסה תחת ההגנות המנויות בסעיף 15, כפי שהוסבר לעיל.

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

גניבת עין ועשיית עושר ולא במשפט:

39. לטענת התובע, לאחר שפיטר את הנתבע, פתח האחרון מועדון לחוג ג'ודו שהתחרה במועדון של התובע. לשם כך, עשה הנתבע שימוש ברשימת תפוצת הדואר האלקטרוני של הורי החניכים בחוג שניהל התובע. במסגרת זאת, פנה הנתבע להורי החניכים וקרא להם לעבור להתאמן אצלו. בכך עוול הנתבע כלפי התובע בעוולת "גניבת עין" והתעשר שלא כדין, בניגוד לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

40. לעניין זה העידה לפני גב' טננבאום, שמתוקף תפקידה כמנהלת "המתנ"ס" (מרכז קהילה אשלים) היו מצויים ברשותה פרטים אישיים של חניכים והוריהם. את הפרטים האישיים האלה, מסרה גב' טננבאום למדריכים "בזמן שהם מדריכים אצלי כדי להתקשר ולהודיע אם מתבטל חוג וכל מיני דברים" [פר' עמ' 25, ש' 10-12].

41. לדבריה: **"השימוש הזה של הפרטים, המיילים, הטלפונים, חרג גם אחרי שמיכאל עזב...התברר לי שהוא [מיכאל] כנראה שמר והמשיך לעשות בהם שימוש למרות שביקשתי" [פר' עמ' 25, ש' 12-14].** בהמשך הסבירה גב' טננבאום את השימוש שנעשה במיילים: **"המיילים שחלק הראו לי אותם וחלק הייתי מכותבת, היו הרבה הכפשות מצד אחד על השני, בעיקר ממיכאל על אורן, והזמנה למקום חדש שהוא (מיכאל) יאמן בו וזה נמצא 100 מטר מהמתנ"ס שלי והוא משך אותם לבוא אליו ובעצם פגע במרכז, בכמות הילדים, הנרשמים – עם המיילים והטלפונים" [פר' עמ' 26, ש' 6-9].**

42. לנוכח האמור, שלחה גב' טננבאום ביום 22.6.09 הודעת דואר אלקטרוני למר אמיר סולרסקי - מנהל רשות הספורט [מ/23]. בהודעה זו ביקשה ממר סולרסקי שידרוש מהנתבע לחדול מלעשות שימוש בפרטים האישיים של החניכים והוריהם.

43. הנתבע הסביר בעדותו שלאחר שהתובע "זרק" אותו ממועדון אשלים, נקלע למצב כלכלי קשה ולכן פתח "מקום לג'ודו" משלו. אולם לא ניסה לשכנע הורים להעביר את ילדיהם לחוג החדש שפתח. לדבריו: **"לא פניתי לאף אחד רק אמרתי שאני נמצא במקום כזה וכזה. לא ניסיתי לשכנע אף אחד"**. [פר' עמ' 34, ש' 24].

44. כשנשאל הנתבע מדוע עשה שימוש ברשימת המיילים שהייתה ברשות התובע, כשהפיץ את רשימת ההישגים שלו ושל התובע [מ/15] השיב: **"דבר ראשון, רשימת מיילים זו היא לא קשורה ברובם לחניכים מאשלים. האם התובע יודע זאת איני יודע, יש פה חניכים שלי מתל אביב ומהרצליה. דבר שני...מדובר באותם הורים שנתנו לי את המיילים שלהם**

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

- באופן אישי לגבי הקשר האישי שלי איתם". [פרי' עמ' 35, ש' 3-6]. וכן: "השימוש נעשה להראות שהתובע יש הרבה הישגים בכל הגילאים וכל הרמות, אני חושב שהוא מאמן מצוין. גם לי יש הישגים, פחות מהתובע, אבל זה לא אומר שאני מנסה למשוך פה אף אחד. אני לא מזמין אף אחד". [פרי' עמ' 35, ש' 9-11].
45. עוולת "גניבת עין" המוגדרת בסעיף 1 לחוק עוולות מסחריות, נועדה להגן על מוניטין שרכש אדם בעסק שעניינו נכסים או עסק שעניינו שירותים. לשם הוכחת העילה מכוח עוולה זו נדרש התובע להוכיח שני תנאים מצטברים: האחד, מוניטין שיש לטובין או לשירותים של התובע. על התובע להוכיח שנתקיים בטובין אופי מבחין מיתר הטובין של העוסקים בענף. השני, חשש סביר להטעיית הציבור כי טובין או שירותים שמציע הנתבע לציבור שייכים לתובע או קשורים אליו [ראו: ע"א 5792/99 תקשורת וחינוך דתי-יהודי משפחה (1997) בע"מ – עיתון "משפחה" נ' א.ס.בי.סי. פרסום, שיווק וקידום מכירות בע"מ – עיתון "משפחה טובה", פ"ד נה(3) 933, 941-942 (2001)].
46. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי במוצגים אני קובע שהתובע לא הוכיח שבמקרה דנן מתקיימת עוולת "גניבת עין" מהטעמים הבאים:
- ראשית, התובע לא הוכיח שחוג הגידו שניהל במרכז אשלים מזוהה עם שמו, באופן שמקים לו מוניטין. לא הוכח שהורי חניכים רשמו את ילדיהם לחוג רק בשל הסיבה שחוג זה מנוהל על ידי התובע. כך גם לא הוכח שהחוג שניהל התובע בעל אופי מיוחד או "בעל אופי מבחין" מיתר חוגי הגידו שנוהלו בעיר.
- שנית, התובע לא הוכיח שהנתבע השתמש בשם התובע כדי להעביר חניכים מהחוג שנוהל על ידי התובע לחוג שפתח הנתבע. לא הוכח גם שהנתבע הציג לפני הורים או חניכים מצג שווא לפיו המועדון החדש שפתח שייך לתובע או קשור אליו באופן כזה או אחר. ההיפך הוא הנכון. במכתב ששלח הנתבע להורי חניכים ואשר צורף לתצהיר עדות ראשית של התובע [מ/16] כתב הנתבע במפורש שהוא "מתחיל לאמן באופן עצמאי במרכז הגידו החדש".
47. מטעמים אלה אני קובע שבמקרה דנן לא מתקיימים התנאים הנדרשים להוכחת קיומה של עוולת "גניבת עין".
48. עילה של עשיית עושר ולא במשפט קמה מקום בו האחד מתעשר על חשבון של האחר, שלא כדין [ראו: רע"א 371/89 ליבוביץ נ' א. את.י אליהו בע"מ, פ"ד מד(2) 309, 321 (1990)].

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

49. לאחר שבחנתי את חומר הראיות אני סבור שלא הוכח לפניי התעשרותו של הנתבע על
חשבון התובע.
- ראשית, גב' טננבאום תמכה בעדות התובע וסיפרה שחלק מהודעות הדואר האלקטרוני
ששלח הנתבע להורי החניכים הגיעו אף אליה, אולם הודעות דואר אלה לא הוצגו לבית
המשפט. התובע התייחס לשתי הודעות דואר אלקטרוני שנשלחו לכאורה על ידי הנתבע
להורי החניכים בחוג. הודעה ראשונה הוצגה כנספח מ/15 לתצהיר עדות ראשית מטעם
התובע. עיון בהודעה זו מעלה שהיא הופנתה לרשימת תפוצה של הורי החניכים בחוג, אולם
היא אינה מכילה כל קריאה להעביר את ילדיהם לחוג זה או אחר. ההודעה השנייה [מ/16]
אינה מכילה כתובות דואר אלקטרוני של הורים כלל. מכאן שלא ניתן ללמוד מהודעות אלה
שנשלחו להורי כל החניכים בחוג באופן שגרם להם להעביר את ילדיהם להתאמן אצל
הנתבע ובכך להתעשר על חשבון התובע.
- שנית, לא הוכח לפניי שכמות החניכים שהיו לתובע פחתה לאחר שהנתבע שלח את הודעתו
ובעקבותיה. התובע גם לא הוכיח את כמות החניכים שעברו לטענתו להתאמן אצל הנתבע,
בעקבות הודעתו. באופן זה לא ניתן ללמוד על התעשרות הנתבע על חשבון התובע.
50. מטעמים אלה, אני קובע שהתובע לא עמד בנטל הוכחת התעשרותו של הנתבע על חשבון
התובע ואף לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח עוולות נוספות להן טען: גרם הפרת חוזה
והתערבות לא הוגנת.
51. בכתב התביעה נכלל תאגיד בשם "עומרום בע"מ". לא הובאו לפניי ראיות כלשהן לגבי
חובותיו וזכויותיו של תאגיד זה ועל כן תביעתו, ככל שזו קיימת – נדחת.
52. לא מצאתי ממש ביתר טענות הצדדים והן נדחות.
53. סוף דבר - התביעה נדחת.
- לנוכח התוצאה אליה הגעתי אני מחייב את התובע בשכ"ט ב"כ הנתבע בסך 11,600 ₪
לתשלום לא יאוחר מיום 15.11.12.

ניתן היום, כ"ח תשרי תשע"ג, 14 אוקטובר 2012, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בראשון לציון

14 אוקטובר 2012

ת"א 2562/09 סמדג'ה ואח' נ' ספרונסקי

אורן שוורץ, סגן נשיאה

1
2
3
4